

Ajankohtaista eläketurvan kehittämisestä

Työeläkekoulu 2022

SAK

AKAVA

STTK

Vuoden 2017 eläkeuudistus toiminut pääosin odotusten mukaisesti

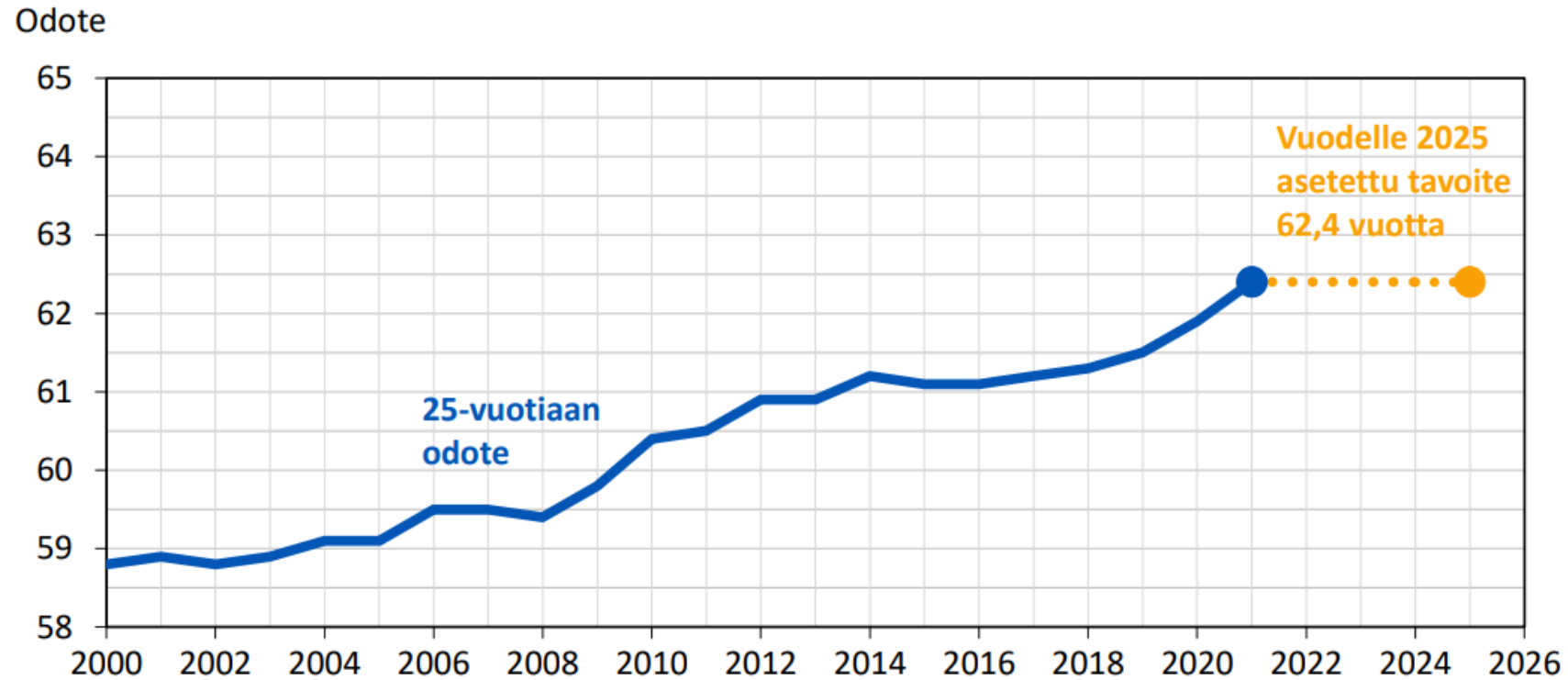
- Eläketurvakeskuksen arvion mukaan työeläkejärjestelmä voi hyvin
 - Eläkeuudistukset toimivat
 - Eläkkeellesiirtymisiässä jopa tavoiteltua parempaa kehitystä
 - Työeläkemenon kasvu on taittunut
- Eläkkeellesiirtymisiän odotteen nousun taustalla
 - Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymisen väheneminen
 - Tätä seurattava, koronan vaikutus?
 - Vanhuuseläkkeelle siirtymisen myöhentyminen vanhuuseläkeiän alarajan korottamisen seurauksena
 - Varhennusvähennyksen ja lykkäyskorotuksen merkitys?

SAK

AKAVA

STTK

Asetettu eläkkeellesiirtymisiin tavoite toteutui vuonna 2021

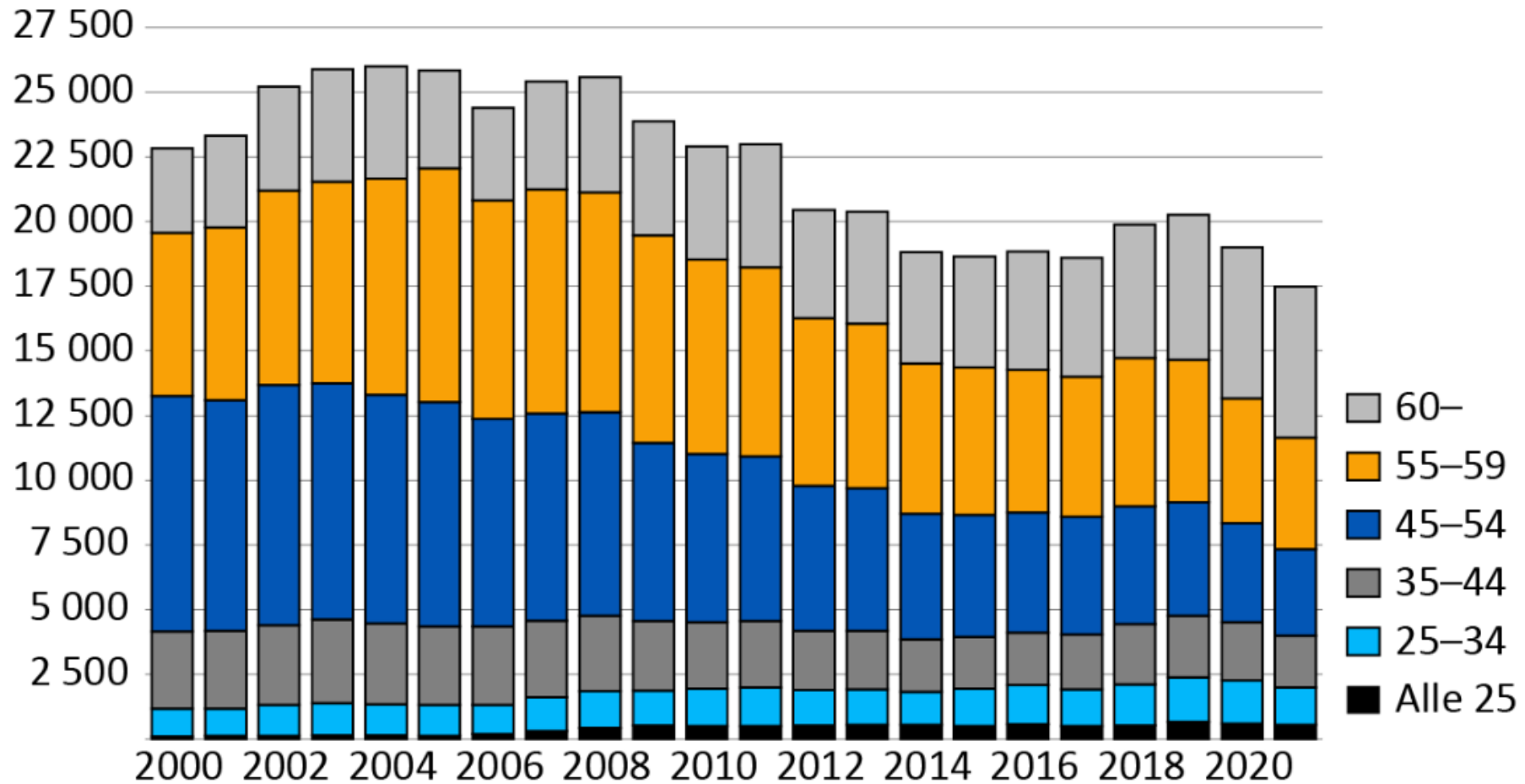
Lähde: Eläketurvakeskus

SAK

AKAVA

STTK

Työeläkejärjestelmästä vuosina 2000 – 2021 työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet ikäryhmittäin

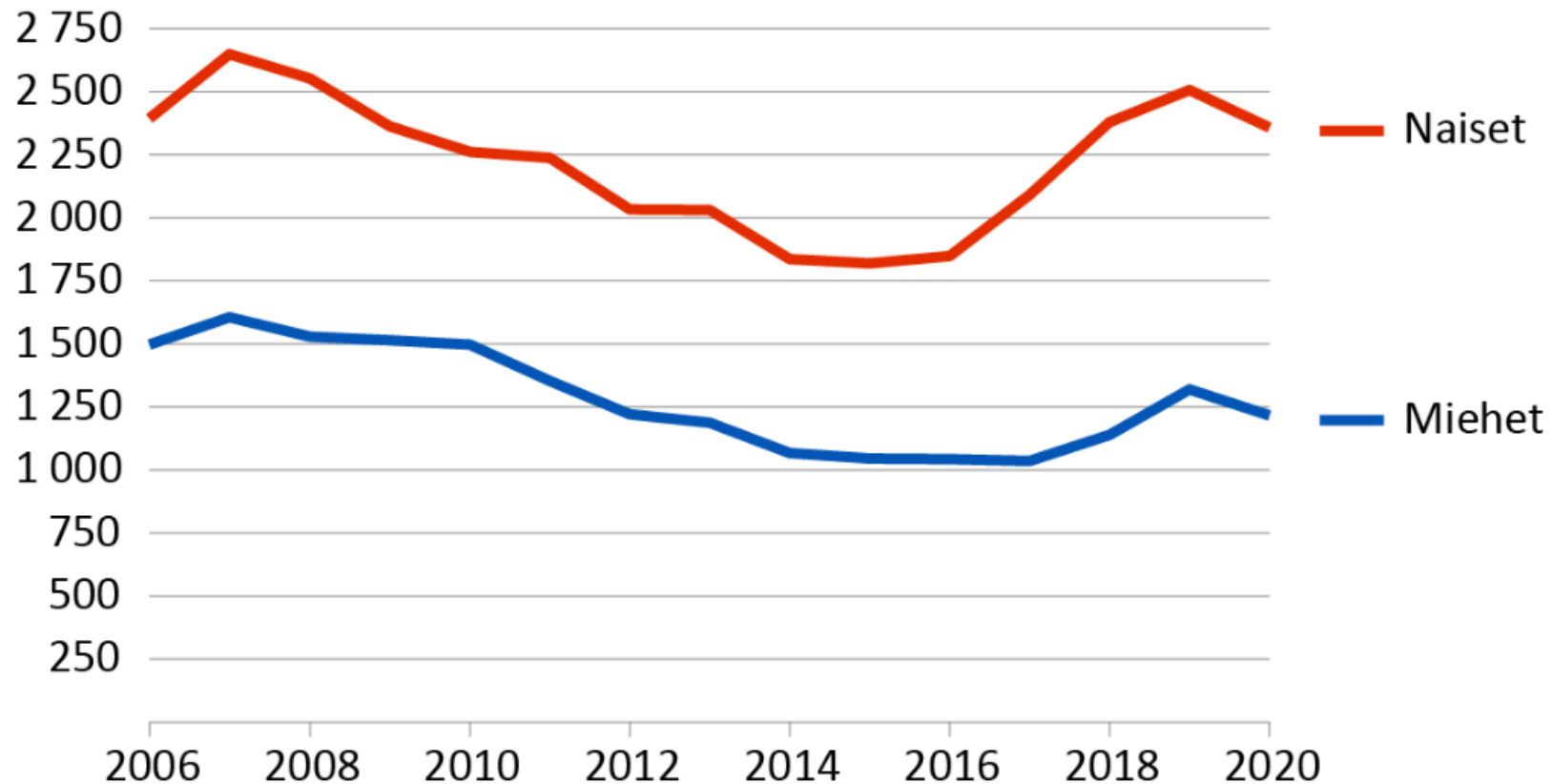
Lähde: Eläketurvakeskus

SAK

AKAVA

STTK

Työeläkejärjestelmästä vuosina 2006 – 2020 masennuksen perusteella työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet sukupuolen mukaan

OECD:n arvion mukaan mielen terveyden ongelmat maksavat suomalaiselle yhteiskunnalle noin 11 miljardia euroa vuodessa

Vuonna 2020 Kelan sairauspäivärahaa mielen terveyden häiriön takia sai yli 84 000 ihmistä

Lähde: Eläketurvakeskus

SAK

AKAVA

STTK

Suomen eläkejärjestelmän haasteina erityisesti

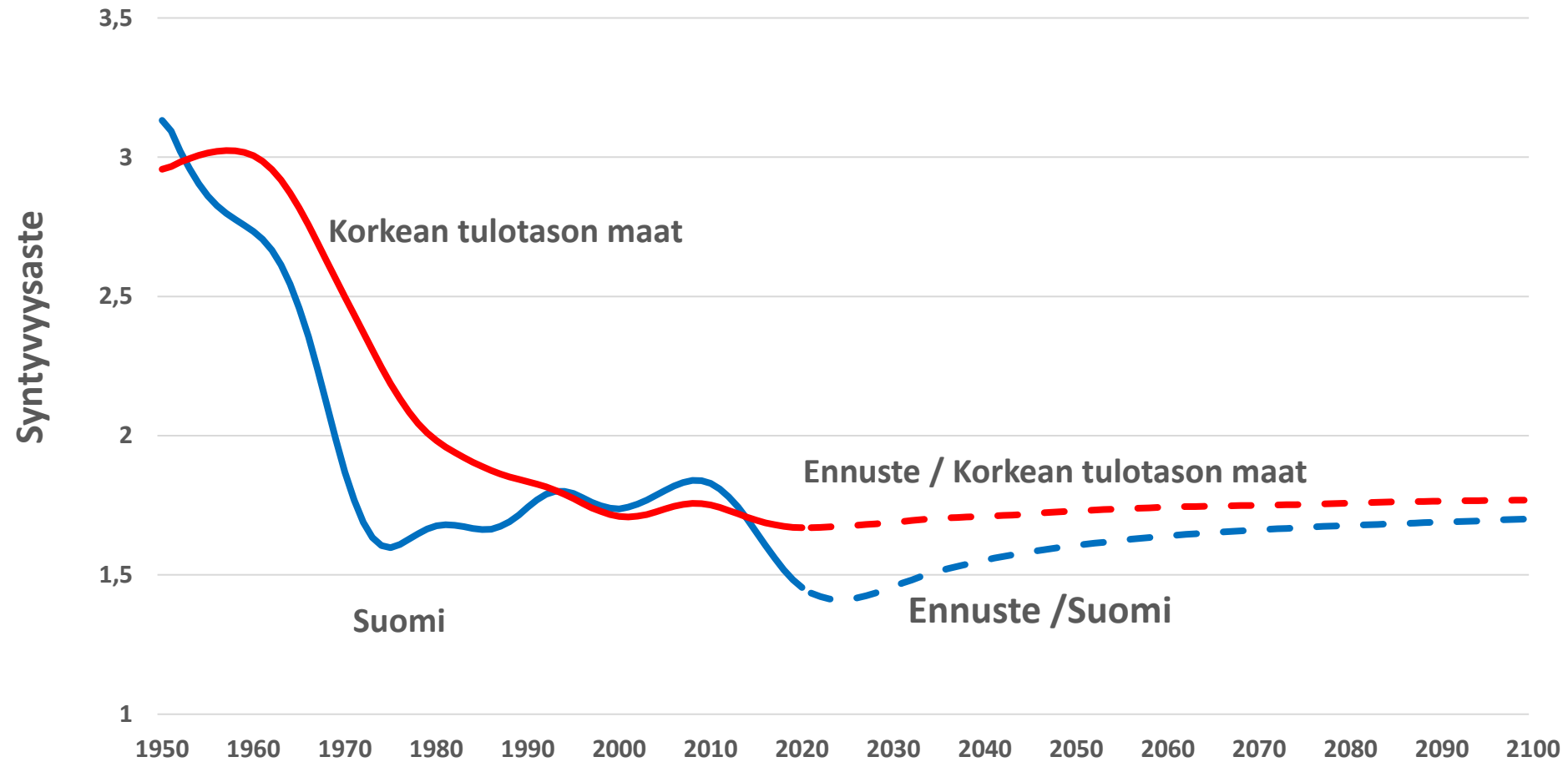
- Syntyvyyden väheneminen, jota työperäinen maahanmuutto ei näytä kompensoivan
- Eläkejärjestelmän rahoitukseen liittyvät kysymykset pitemmällä tähtäimellä
 - Kansainvälisen arvion (2021) mukaan Suomen tulisi parantaa eläkejärjestelmän rahoituksellista kestävyyttä
 - Arvioitsija kiinnitti huomiota myös eläkeläisten toimeentulo-kysymyksiin

SAK

AKAVA

STTK

Syntyvyys - Keskimääräisen skenaarion mukainen ennuste

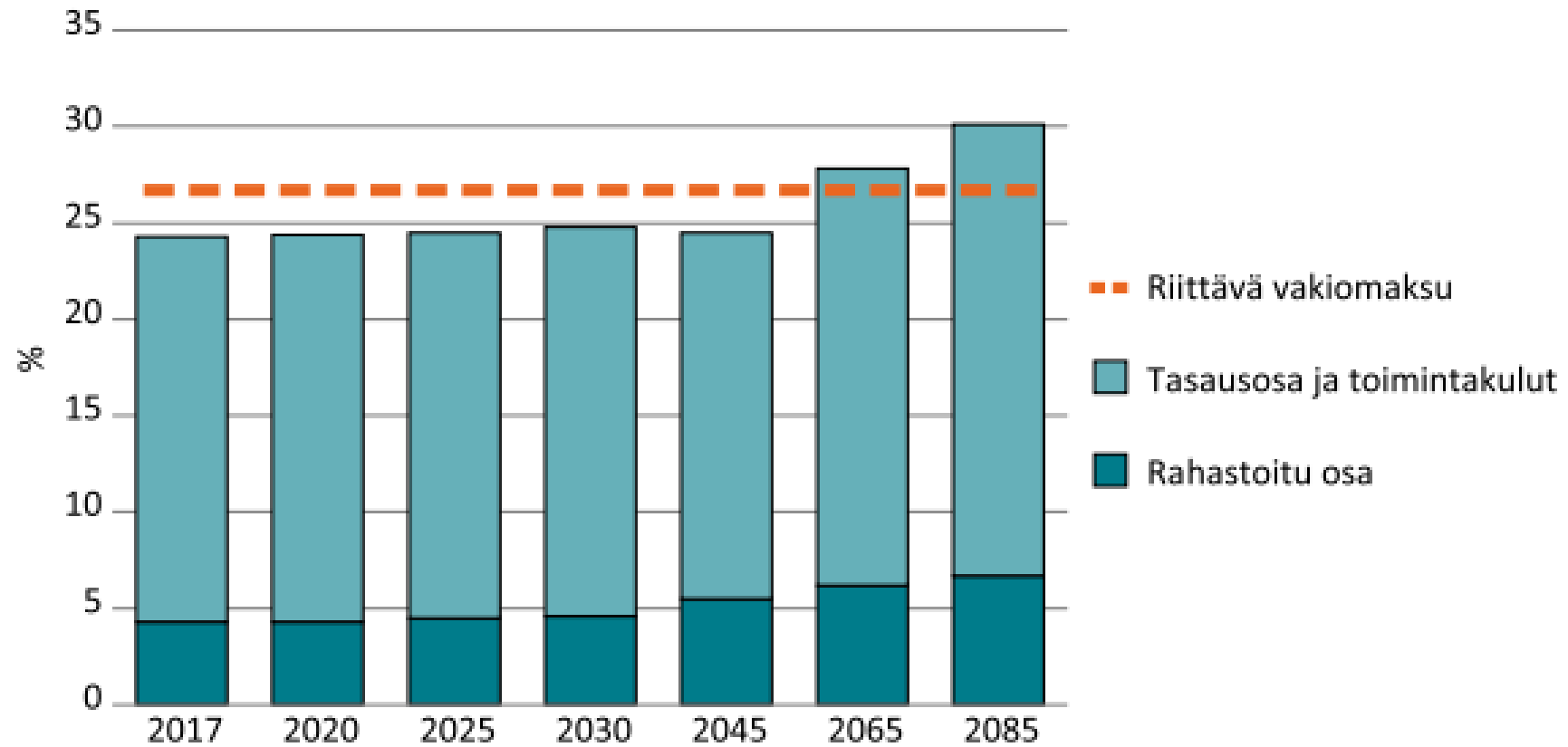
Lähde: UN Population Forecast 2020

SAK

AKAVA

STTK

Ennustetut TyEL-maksutasot 2017–2085

Lähde: Eläketurvakeskus 2019

SAK

AKAVA

STTK

Työryhmiä ja selvityksiä vireillä

- Alan asiantuntijaorganisaatiot, erityisesti ETK ja Tela ovat tehneet ja tekemässä useita erityisesti rahoituksen kestävyysliittymiä selvityksiä
 - Taustalla työmarkkinajärjestöjen pyynnöt
 - Eläkemaksut sovittu nyt vuodelle 2022
 - Seuraavat Eläketurvakeskuksen pitkän aikavälin laskelmat julkaistaan syksyllä
 - Arviointi tarvitaanko ja millaisia muutoksia; erityinen huoli on ollut väestörakenteesta
- Sosiaali- ja terveysministeriössä useita eläkepolitiikan työryhmiä käynnissä: YEL, työkyvyttömyyteen liittyvät toimet ja etuudet, kuntoutus
 - Työkyky- ja kuntoutuskysymykset esillä myös parlamentaarisessa sosiaaliturvakomiteassa
- Hallituksen päätökset työurien pidentämisestä: lisäpäivien poistaminen, muutosturvan kehittäminen, pohjoismainen työnhakumalli

SAK

AKAVA

STTK

Työttömyysturvan lisäpäivät

- Työttömyysturvan lisäpäivät poistetaan asteittain v. 2023 alkaen
- Lisäpäivät poistuvat kokonaan v. 1965 ja sen jälkeen syntyneiltä

Kuka voi jatkossa päästä työttömyysturvan lisäpäiville?

Syntymävuosi	Työttömyys voi alkaa aikaisintaan, jotta työttömällä on oikeus työttömyyspäivärahan lisäpäiviin (ikä)	Työttömyyspäivärahan lisäpäivien maksaminen alkaa aikaisintaan (ikä)	Työttömyyspäivärahan lisäpäivien maksaminen loppuu viimeistään (ikä) *	Vuosi
1957–1960	59 v	61 v	65 v	2020–2021
1961	60 v	62 v	65 v	2022
1962	60 v	62 v	65 v	2022
1963	61 v	63 v	65 v	2023
1964	62 v	64 v	65 v	2024
1965	Työttömyyspäivärahaa maksetaan enintään 500 päivää	Ei oikeutta lisäpäiviin		2025

* Lisäpäivien maksaminen loppuu, kun henkilö siirtyy vanhuuseläkkeelle.

SAK

AKAVA

STTK

Uusi 55+ muutosturvapaketti 1.1.2023

- Lisäpäivien tilalle tulossa uusi muutosturvapaketti
 - Oikeus muutosturvakoulutukseen (2 kk palkkaa vastaavasti)
 - Oikeus muutosturvarahaan (1 kk palkkaa vastaavasti)
 - Muutosturvan työllistymisvapaata pidennetään 5-15-25 päivään

- Muutosturvakoulutuksen ja -rahan saamisen edellytykset
 1. Työnantaja irtisanonut tuta-irtisanomisperustein
 2. Täyttänyt viimeistään irtisanomispäivänä 55 vuotta
 3. Ollut viimeistään irtisanomispäivänä yhdenjaksoisesti saman työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta
 4. Rekisteröitynyt työnhakijaksi 60 pv kuluessa irtisanomispäivästä

SAK

AKAVA

STTK

Uusi 55+ muutosturvapaketti 1.1.2023

- Muutosturvakoulutus TE-toimiston kautta
 - Muutosturvakoulutus ei este työttömyysetuudelle
 - Koulutuksen tulee olla ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa. Enimmäiskesto 6 kk.
 - Irtisanotun omat toiveet ensisijaiset. TE-toimiston kuitenkin arvioi, että edellä mainitut edellytykset täyttyvät.
- Muutosturvaraha haettava itse työttömyyskassasta tai Kelasta 3 kk kuluessa työsuhteen päättymisestä (määräaika voi ylittyä vain painavasta syystä)
 - Ei vaikuta työttömyyspäivärahan määrään
 - Oikeus muutosturvarahaan myös, vaikka työllistyy heti aiemman työsuhteen päätyttyä toisen työnantajan palvelukseen.

SAK

AKAVA

STTK

Työelämän kehittämisen tarve kasvaa

- Työkyvyttömyyskustannukset ovat useita miljardeja vuositasolla
 - Merkittävä vaikutus julkiseen talouteen, työllisyyteen, työurien pituuteen ja ihmisten toimeentuloon
- Työikäisten määrä vähenee ja työelämä muuttuu
 - Haasteena väestön ikääntyminen, matala syntyvyyskehitys ja julkisen talouden velkaantuminen
 - Teknologian kehitys muuttaa työnteon tapoja, työnteon muodot moninaistuvat, koulutustaso noussut
- Työuupumus, liiallinen psykososiaalinen kuormitus ja mielenterveysongelmat ovat työelämässä merkittävä haaste
 - Viimeisimmän työolotutkimuksen mukaan 58 % palkansaajista koki vakavan työuupumuksen uhkaa
 - Korona on lisännyt ahdistusta
 - Erityisesti nuorten mielenterveysongelmien lisääntyminen huolestuttavaa

SAK

AKAVA

STTK

Miten työkyvyn tukea voidaan parantaa?

- Työturvallisuus- ja työsuojelulainsäädännön uudistaminen vastaamaan työelämän muutoksia
- Työaikasuojelun parantaminen
 - Digitalisaatio on tuonut jatkuvan tavoitettavuuden vaatimuksen, joka lisää kuormittumista
- Työterveyshuollon kehittäminen
 - Henkisen ja fyysisen kuormittumisen ennaltaehkäisy
- Työkyky ja työhön paluun tukeminen
 - Työn muokkaus ja osittaisen työkyvyn huomioiminen
 - Työnantajien rooli merkittävä

SAK

AKAVA

STTK

Keskusteluissa vaalien alla eläkkeistä mm.?

- Etuusperusteinen vs. maksuperusteinen järjestelmä
- Eläketurvan riittävyys
- Eläkelupaus, ketjukirje
- Indeksikysymys ja omaisuudensuoja
- Väestöennusteen vaikutus
- Työelämän kehittäminen

SAK

AKAVA

STTK

Osapuolten intressejä

